

Editor: Vasile Burlui

Redactare și tehnoredactare: Florentina Vrăbiuță

Design copertă: Ionuț Broștianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
REBREANU, LIVIU

Ion / Liviu Reboreanu. - Iași : Cartea Românească Educațional,
2019

ISBN 978-606-8982-58-8

821.135.1

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească
Educațional, Iași - 2019
Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2, Iași –
700124 www.ecredu.ro

Liviu Reboreanu

ION

Cu o postfață de Loredana Cuzmici

Cartea Românească
EDUCATIONAL

împărtind anumete și culegând donații pentru biserică cea nouă sau pledând cauza românilor, îndepărtarea de sacru este anunțată discret, chiar de la începutul romanului, prin detaliul crucii învechite și al „tinichelei ruginiate” din care este făcut Iisus. Chiar dacă respectând cutumele, și lumea rurală se distanțează progresiv de normele religioase, atinsă de valul uriaș al secularizării, iar Ion devine exemplar în acest sens. Coerența patriarhală, idealizată a satului intră în criză. Dimensiunea morală a textului – considerată inadecvată și chiar nefirească în socoturile exclusivist estetice ale modernismului – nu este deloc de neglijat. Rebreamu demonstrează subtil riscul încălcării normelor etice, cu un tezism sănătos, aşa încât supraviețuiește specificul literaturii ardeleniști pe care îl puteam decela în opera lui Slavici, doar că, de data aceasta, naratorul le permite personajelor să vorbească mai mult și își camuflează retorica în gândurile lor vizibil contaminate de perspectiva auctorială. Opțiunea pentru „realismul esențelor”, mărturisită de scriitor în paginile autoreferențiale, se probează și la acest nivel, iar componenta clasicistă a viziunii completează specificul unui roman de sinteză din mai multe puncte de vedere: al formulelor narrative, al realităților sociale, al evoluției romanului românesc până după Primul Război Mondial.

Între lectură obligatorie și oglindă a imanenței (nu doar purtată de-a lungul drumului cu care începe și se termină romanul), *Ion* rămâne, la un secol de la apariție, la fel de captivant la lectură și relectură. Detalii care anterior au fost trecute cu vederea, astăzi pot constitui noi piste interpretative, aşa încât și receptarea reflectă transformările sociale și mentalitare. Generând noi sensuri, romanul din 1920 își merită statutul de text metonimic atât pentru opera rebreamiană, cât și pentru romanul românesc în ansamblu.

Loredana Cuzmici

Sumar

Glasul pământului	5
CAPITOLUL I ÎNCEPUTUL.....	7
CAPITOLUL II ZVÂRCOLIREA	42
CAPITOLUL III IUBIREA	76
CAPITOLUL IV NOAPTEA.....	116
CAPITOLUL V RUȘINEA	171
CAPITOLUL VI NUNTA	210
Glasul iubirii	267
CAPITOLUL VII VASILE	269
CAPITOLUL VIII COPILUL.....	303

Respect pentru români și cărti

CAPITOLUL IX SĂRUTAREA	341
CAPITOLUL X ȘTREANGUL	379
CAPITOLUL XI BLESTEMUL	400
CAPITOLUL XII GEORGE.....	442
CAPITOLUL XIII SFÂRȘITUL.....	475
POSTFAȚA.....	507

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

Adresa: IASI, Bd Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2 - 700124

Telefon: 0763 082 213

E-mail: comenzi@ecredu.ro

Tipărit în România

CAPITOLUL I**ÎNCEPUTUL****1**

Din șoseaua ce vine de la Cârlibaba, întovărășind Someniul când în dreapta, când în stânga, până la Cluj și chiar mai departe, se desprinde un drum alb mai sus de Armadia, trece râul peste podul bătrân de lemn, acoperit cu șindrila mucegăită, spintecă satul Jidovița și aleargă spre Bistrița, unde se pierde în cealaltă șosea națională care coboară din Bucovina prin trecătoarea Bârgăului.

Lăsând Jidovița, drumul urcă întâi anevoie până ce-și face loc printre dealurile strâmtorate, pe urmă însă îmantează vesel, neted, mai ascunzându-se printre fagii tineri ai Pădurii Domnești, și poposind puțin la Cișmeaua Mortului, unde picură veșnic apă de izvor răcoritoare, apoi cotește brusc pe sub Râpele Dracului, ca să dea buzna în Pripasul pitit într-o scrântitură de coline.

La marginea satului te întâmpină din stânga o cruce strâmbă pe care e răstignit un Hristos cu față spălăcită de ploi și cu o cununiță de flori veștede agățată de picioare. Suflă o adiere ușoară și Hristos își tremură jalnic trupul de tinichea ruginită pe lemnul mâncat de carii și înnegrit de vremuri.

Satul parcă e mort. Zăpușeala ce plutește în vâzduh țese o tacere năbușitoare. Doar în răstimpuri fâșâie alene frunzele adormite prin copaci. Un fuior de fum albăstriu se opin-

Respect pentru oameni și cărți

tește să se înalțe dintre crengile pomilor, se bălăbănește ca o matahală amețită și se prăvale peste grădinile prăfuite, învăluindu-le într-o ceată cenușie.

În mijlocul drumului picotește câinele învățătorului Zaharia Herdelea, cu ochii întredeschiși, suflând greu. O pisică albă ca laptele vine în vârful picioarelor, ferindu-se să nu-și murdărească lăbuțele prin praful uliței, zărește câinele, stă puțin pe gânduri, apoi iuștește pașii și se furișează în livada îngrădită cu nuiele, peste drum.

Casa învățătorului este cea dintâi, tăiată adânc în coasta unei coline, încinsă cu un pridvor, cu ușa spre uliță și cu două ferestre care se uită tocmai în înima satului, cercetătoare și dojenitoare. Pe prichiciul pridvorului, în dreptul ușii, unde se spală dimineața învățătorul, iar după-amiază, când a isprăvit treburile casei, dna Herdelea, străjuiește o ulcică verzuie de lut. În ogradă, între doi meri tineri, e întinsă veșnic frânghia pe care acumă atârnă niște cămași femeiești de stambă. În umbra cămașilor, în nisipul fierbinte se scaldă câteva găini, păzite de un cocoș mic cu creasta însângerată.

Drumul trece peste Părâul Doamnei, lăsând în stânga casa lui Alexandru Pop Glanetașu. Ușa e închisă cu zavorul; acoperișul de paie parcă e un cap de balaur; pereții vâruiți de curând de-abia se văd prin spărturile gardului.

Pe urmă vine casa lui Macedon Cercetașu, pe urmă casa primarului Florea Tancu, pe urmă altele... Într-o curte mare rumegă, culcate, două vaci ungurești, iar o babă șade pe prisăpă, ca o scoabă, prăjindu-se la soare, nemîșcată, parcă ar fi de lemn...

Căldura picură mereu din cer, îți usucă podul gurii, te sugrumă. În dreapta și în stânga casele privesc sfioase din dosul gardurilor vii, acoperindu-și fețele sub stresinile știrbite de ploi și de vite.

Un dulău lătos, cu limba spânzurată, se apropie în trapleneș, fără țintă. Din șanț, dintre buruienile cărunțite de colb, se repede un cătel murdar, cu coada în vânt. Lătosul nu-l ia în

Ion / Glasul pământului

seamă, ca și când i-ar fi lene să se opreasă. Numai când celalt se încăpătânează să-l miroase, îi arată niște colții amenințători, urmându-și însă calea cu demnitatea cuvenită. Cățelul se oprește nedumerit, se uită puțin în urma dulăului, apoi se întoarce în buruieni unde se aude îndată un ronțăit căznit și flămând...

De-abia la cărciuma lui Avrum începe să se simtă că satul trăiește. Pe prispă doi țărani îngândurați oftează rar cu o sticlă de rachiu la mijloc. Din depărtare pătrund până aci sunete de viori și chiuituri...

2

Duminică. Satul e la horă. și hora e pe Ulița din dos, la Todosia, văduva lui Maxim Oprea.

Casa văduvei vine chiar peste drum de bisericuța bătrână, pleoștită și dărăpanată. Văduvia-i săracie lucie. Femeia a dat din rău în mai rău. Ce agonisește un cap de bărbat într-o viață întreagă, o muiere neprințepută prăpădește într-un an de zile, și mai puțin. Când a împreunat Maxim mâinile pe piept, în ogradă erau clăi de fân, în cele două grajduri nu mai încăpeau vitele, în sură și sub şopron n-aveau loc carele. Se vedea de departe belșugul. Acuma ograda-i goală bătătură, iar în grajduri rage a pustiu o închipuire de vacă stearpă și veșnic flămândă.

Hora e în toi... Locul geme de oameni... Nucii bătrâni de lângă sură țin umbră. Doar câteva pete albe de raze răzbesc printre frunze gădilând fețele aprinse de veselie. Zăduful ațâtă sâangele lumii. Peste Măgura Cocorilor atârnă soarele îngălbinit de necaz că mai are o postată bună până la asfințit.

Cei trei lăutari cântă lângă şopron să-şi rupă arcușurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă, cu cotul stâng

Respect pentru oameni și cărti

pe genunchi, cu obrazul culcat pe vioară, cu ochii închiși, își sfărâie degetele pe strune și cântecul saltă aprig, încercat. Holbea e chior și are un picior mai scurt, iar la vioară numai trei coarde, dar secondează cu aceeași patimă cu care Găvan, un țigan urât și negru ca un harap, apasă cu arcul pe strunele gordunii. Din când în când Briceag se oprește să-și acordeze vioara. Holbea și Găvan atunci își îndoiesc meșteșugul ca să păstreze măsura. Apoi Briceag reîncepe mai aprins, strâmbându-se uneori la Holbea, alteori la Găvan, cu deosebire când schimbă melodia.

De tropotele jucătorilor se hurducă pământul. Zecile de perechi bat *Someșana* cu atâta pasiune că potcoavele flăcăilor scapări scântezi, poalele fetelor se bolboresc, iar colbul de pe jos se învâltorește, se aşază în straturi groase pe fețele brăzdate de sudoare, luminate de oboseală și de mulțumire. Cu cât Briceag înțește cântecul, cu atât flăcăii se îndârjesc, își infloresc jocul, trec fetele pe sub mâna, le dau drumul să se învârtească singure, țopăie pe loc ridicând tălpile, își ciocnesc zgomotos călcâiele, își plesnesc tureacii cizmelor cu palmele nădușite... Glasurile se îneacă în norul de praf ce-i îmbrățișează pe toți

... Numai arar vreunul mai tanțos începe o chiuitură, în tactul zvăpăiat al jocului, cu ochii pe dos, cu gâtul răgușit. Dar după două-trei versuri o sfârșește într-un iuit aspru, istovit. Apoi jocul urmează tacut, din ce în ce parcă mai sălbatic. Flăcăii își încolăcesc brațele mereu mai strâns pe după mijlocul fetelor... Sânii acestora tremură sub iile albe și ating din când în când pieptul flăcăilor, tulburându-le ochii și inima. Nu schimbă nici o vorbă. Nici nu se privesc. Doar pe buze fălfăie zâmbete plăcute și fugare.

Învârtita ține de vreun ceas, fără intrerupere, și tinerii nu se mai satură. De două ori Briceag, cu cărcei în degete, a încercat să se opreasă și, de amândouă orile, flăcăii s-au năpustit la el urlând desperați, cu priviri amenințătoare sau rugătoare:

 Ion / *Glasul pământului*

– Zi, țigane! Mai zi, cioară!...

Toate perechile se îmbulzesc în jurul lăutarilor, se ciocnesc, se izbesc cu coatele goale. Cățiva băiețandri, îngăduiți de curând la horă, ameții de atâtă învârteală, se clatină de ici-colo, abia mai ținându-se în picioare, spre marea rușine a fetelor cu care joacă. Vreo trei perechi s-au retras în sură, mai la larg, unde însă praful se urcă până-n căpriori, des de să-l tai cu cuțitul...

La cățiva pași de pâlcul jucătorilor stau fetele care au rămas nepoftite, privind cu jind, șoptindu-și uneori cine știe ce și izbucnind în râsete silite. La urechi și în cosițe au și ele buchețele de vâzdoage pestrițe și în mână câte un mănușchi mai mărișor pe care să-l dăruiască flăcăului cutare să-l pună în pălărie. Printre fete se mai rătăceaște și câte o nevastă Tânără, cu nașramă de mătase în cap, gata să intre în horă dacă s-ar întâmpla să-i vie chef bărbatului ei să joace. Mai la o parte mamele și babei, grămadă, forfotesc despre necazuri și-și admiră odraslele. Copii neastâmpărați aleargă printre femei și chiar prin horă, fură florile fetelor și fac haz când victimele îi ocărăsc sau se înfurie. Cățiva mai îndrăciți se lasă pe vine aproape de jucători, uitându-se cu mare băgare de seamă la poalele fetelor, iar când poalele zboară mai tare, dezvelind picioarele goale mai sus de genunchi, se întrebă repede:

– Ai văzut?

– Văzut. Da tu?

– Si eu.

Și, apoi continuă să pândească poalele până ce vreo babă indignată îi ia la goană, ceea ce nu-i oprește ca peste cătva timp să reînceapă...

Bărbății se țin mai pe departe, pe lângă casă, pe la poartă, grupuri-grupuri, vorbind de treburile obștești, aruncând numai rareori căte-o privire spre tineretul dimprejurul lăutarilor.

Primarul, cu mustăți albe răsucite tinerește, cu niște ochi albaștri mari și blajini, caută să-și păstreze demnitatea apăsând vorbele și însoțindu-le cu gesturi energice, în mijlocul cătorva bătrâni fruntași. Ștefan Hotnog, un chiabur cu burta umflată pe și-o mângâie încruntată parcă ar avea jumătatea, găsește fel de fel de clenciuri primarului, numai că să arate celorlalți că lui de nimeni nu-i pasă. Între dânsii Trifon Tătaru, mititel, cu părul gălbui și glasul subțire, se uită când la unul, când la altul, înfricoșat parcă să nu se încăiere, fiindcă amândoi îi sunt rude – cam de departe, nici vorbă. Pe de lături, ca un câine la ușa bucătăriei, trage cu urechea și Alexandru Glanetașu, dornic să se amestece în vorbă, sfîndu-se totuși să se vârre între bogătași.

Pe prispă stăpânește Simion Butunoiu, care acum vreo douăzeci de ani a fost învățător în sat, iar azi mânâncă o pensie de cinci zloti pe lună și muncește la pământ mai abitir ca un flăcău. Împrejurul lui s-au adunat Macedon Cercetașu cu straja Cosma Ciocănaș, cu Simion Lungu, cu Toader Burlacu, cu Ștefan Ilina și cu alții, ascultând cu evlavie palavrele dacălului, auzite și răsauzite. Din când în când Simion Butunoiu strănuță atât de zgomotos că toate femeile se întorc spațimântate, sau se pornește pe tusa lui obișnuită cu care de multe ori scoală noaptea tot satul din somn. Macedon așteaptă cu viințios până ce îsprăvește dacălul cu tusea, apoi ia din fereastra o sticlă cu rachiu, închină foarte ceremonios, trage o dușcă zdravănă și trece băutura bătrânlui care mormăie scurt „să ne ţie Dumnezeu pe toți” și pune gârliciul la gură. Sticla pe urmă umblă din mâna în mâna. Macedon e cam cherchelit și comandă militarește tuturor să bea:

– Forveră!, Simioane! Vaităr, Cosma!... Vaităr, vaităr!... A făcut oastea doisprezece ani, i-a fost dragă foc și, când e beat, acumă numai în comenzi nemetești se ceartă cu nevastăsa. Altminteri însă are o inimă de ceară și în douăzeci și opt de ani nu și-a bătut miurea niciodată; mai curând Floarea să întâmplă să-l muștruluiască.

Sticla ajunge la Toader Burlacu goală.

– Goală, ai? râde Macedon încântat. Goală?... Halt!... Haptac!... Unde ești, căprar de zi?... Forveră!...

Un copil de vreo zece ani sare drept în picioare pe prispă și strigă râzând:

– Hir!

– Nu râde la front, măgarule! se răstește Macedon. Na sticla și dă fuga la cantină la Avrum, să-ți mai dea o porție pentru mine!... Înțeles, căprar?

Căprarul însă refuză ordinul, răspunzând:

– A zis jupânu că nu-ți mai dă fără bani, bade Macedoane, nici să nu mă mai trimiți, că-i degeaba...

Macedon își saltă puțin mustața, încrustând din sprânce-ne privind aspru la copil, apoi se aşază pe prispă clătinând din cap și oftând:

– Ehei, unde-i vremea când eram eu strajameșter¹... Atunci să fi poftit jupânu să nu-mi dea, că-i arătam eu supunere...

Mai boscorodește ceva, pe urmă încetează și se uită uruz la nevastăsa care are bani, dar nu-i dă, și care tăifăsuiește cu alte femei fără să se sinchisească de comenziile lui...

Tocmai atunci se târâște pe poartă, printre picioarele oamenilor, Savista, oloaga satului. E vară cu fata cea mai frumoasă din Pripas, cu Florica, și ceva neam cu nevasta lui Trifon Tătaru. Are picioarele încârcite din naștere, iar brațele lungi și osoase ca niște căngi anume spre a-și târî schilozenia, și o gură enormă cu buzele alburii de sub care se întind gingile îmbălate, cu colții de dinți galbeni, rari și lungi. Trifon Tătaru o ține pe lângă casă, să-i vadă de copii. Când e vremea bună Savista șade în poartă, se ciorovăiește cu toți copiii din sat și primește pomana trecătorilor miloși... Sosește cu gălăgie mare. Gâgăie ceva cu glasul ei aspru, speriat. N-o bagă în seamă nimeni. Doar Trifon face un semn nevestei, care se

¹ Sergent major.

Respect pentru oameni și cărti
aproape, repede, supărată:

– Da acasă nu puteai sta, măi femeie? Zău, parcă te măñâncă tăpile... Lași tu ograda pustie pe vremea asta... și nici barem slugile nu-s la îndemână... Ce vrei? Ai? Spune ce vrei, Savistă?

Oloaga a făcut două ceasuri din Ulița cea mare, unde stătea Trifon, până aici. Începe să bâlbâie foarte grăbită și cu importanță, însotindu-și sforțările cu niște gesturi desperate.

– Ce face? zice Maria lui Trifon, care se silește să ghicească ce spune. S-a bătut Vasile Baciu... Cu Avrum?... Cu Floarea Căruntu?... Ei ș-apoi? Ce-ți pasă ție, femeia lui Dumnezeu? și pentru asta ai venit tu atâtă cale? Vai de mine, că ești mai rea ca copiii cei fără minte... Uite ce ți-ai făcut poalele! și numai azi te-am primenit... Of, bată-te...

Savista bombăne ceva ce ar vrea să însemne că ei nu-i pasă de poale, și pe urmă se pornește deodată pe un râs protest de bucurie.

– Cum ai zis?... Cine-i beat?... Vasile Baciu... Parcă azi s-a îmbătat întâi...

Maria o lasă rușinată și se întoarce între femei. Oloaga se târăie în mijlocul fetelor, se frământă să-și facă loc și priveste apoi cu mare plăcere la horă. Are douăzeci și cinci de ani și tremură de fericire când aude lăutarii ori când vede vreo petrecere...

3

Savista n-are parte să se desfete multă vreme. Până să se așzeze bine, până să se certe cu fetele pentru un loc mai bun, jocul încetează. Briceag, asudat și istovit, încheie *Învărtita* cu o apăsare zdravănă de arcuș, încât îi și plesnește o strună la vioară. Ion, fețiorul Glanetașului, ținând de mijloc pe Ana lui Vasile Baciu, se repede la lăutari, rugându-i:

– Mai zi, mă Briceag... numai un pic, auzi? Un picuț de tot, țigane!

Alți flăcăi strigă poruncitor:

– Trage, țigane! Ce te codești?... De ce te plătim, ciora dracului?

Briceag aruncă o privire disprețuitoare spre cei ce-l ocărasc, lui Ion însă îi răspunde convingător, arătându-i vioara:

– Nu mai pot, Ionică... Zău, nu mai pot... Crede-mă!... Mi-au amortit degetele... Pe urmă și struna mi s-a rupt...

– Un pic, omule, nu-nțelegi? stăruie flăcăul.

Țiganul însă se înfurie brusc, întoarce spatele, trântește vioara în brațele lui Holbea și începe să blestemă cătrănit:

– Fire-ar ale dracului toate ceterele din lume; plesnire-ar acolo unde-o fi cine m-a învățat să țin arcușul... Că io-i spun cu frumosul că nu pot și el mă omoară să mai zic... Dare-ar Dumnezeu să trăsnească toate jocurile cu pe cine le-a născocit...

Ion ascultă câteva clipe mirat cum înjură Briceag. Apoi deodată se aprinde ca focul și izbucnește răgușit:

– Ho, cioră, fi-ți-ar neamul de râșho!... și îinchide pliscul că te pocnesc de-ți sar măselele tocmai în curtea bisericii!...

Briceag a mai pătit-o cu Ion; tace. Numai după ce flăcăul se îndepărtează bodogânind, începe iar să se necăjească cu ceilalți lăutari, pe țigănește.

Flăcăii îmbrățișează pe fete, mulțumindu-le pentru joc. Fetele se zbat în brațele lor și șoptesc cu sfială și cu placere:

– Mulțumim...

Ion strângă la piept pe Ana cu mai multă gingăsie, dar și mai prelung.

– Dă-mi drumul, Ionică! murmură fata ușor, cu mulțumire în glas.

– Să vîi, Anuță... știi tu unde! zice Ion domol.

Ana nu răspunde, privirea ei însă lucește de bucurie.

Se smucește să scape din îmbrățișare, șoptind întruna moale:

– Dă-mi drumul, Ionică... zău, dă-mi drumul!... Flăcăul o trage mai aproape, cu un zâmbet aprins, o apucă cu o mână de țâțe și i le strângă ca pe două mere, încât Ana sâsâie de durere.

– Să nu cumva să nu vii! repetă Ion înfigând în ochii ei o privire poruncitoare și lacomă.

Ana fuge glonț la fete, îmbujorată, și scuturându-și poalele de praf. Apoi, potolindu-și sufletul, spune Margaretei lui Cosma Ciocănaș, o ființă ursuză, voinică, cu picioare cât domitele, cu brațe bărbătești și cu o față osoasă roșcată:

– Și Ionică... mereu... zău aşa... Dar, încurcându-se, schimbă repede vorba:

– Vai de mine ce căldură... toată m-am făcut o apăraie.

Margareta nu jucase și-i era necaz pe fetele care au avut noroc. Nu răspunse nimic Anei, ci urmă să privească cu jind la ceata flăcăilor care încinau cu rachiu sau aprindeau țigări; părea îngrijorată să nu se întâmpile s-o poftescă la joc cineva și să nu bage de seamă...

Ion urmări din ochi pe Ana câteva clipe. Avea ceva straniu în privire, parcă nedumerire și un vicleșug neprefăcut. Tot atunci zări mai alături și pe Florica, fata vădanei lui Maxim Oprea, cu care se ținuse până acum, puțin posomorâtă, dar mai frumoasă ca oricând. Flăcăul clipe aspru, ca și când ar fi vrut să-și alunge un gând din creieri, și strigă la un băiețel:

– Adusești, bre?

– Adus, bade Ionică, făcu copilul cu importanță. Am dat-o leilii Zenobia, s-o ţie...

Și, în vreme ce Ion se duse spre grupul unde era mamă-sa, băiețelul urmă:

– L-a făcut tare jupânlul, bade, ș-a pus zece bucătele de zahăr, de zice că-i mai bun ca mierea...

Zenobia, cu sticla de rachiu în mână, se plângea Todosei, vădanei, de un afurisit de junghi care o tăia prin șale de câteva zile și nu-i mai trecea.

– Ia dă glaja ceea, mamă! zise Ion scurt și înghițî îndată o dușcă zdravănă. Da dumneata bei oleacă?

– Lasă-mă pe mine în plata lui Dumnezeu că doar nu-s însărcinată, răspunse Zenobia luând totuși sticla și trăgând o gură. Aoleu, da știu că-i bun... Vezi numai, dragul mamii, să nu bei mult, că și se urcă la cap și cine știe ce poznă te-o mai îndemna să faci... Omul la beție să-l ferească Dumnezeu...

Ion îi luă sticla și întoarse spatele fără să-i mai asculte sfaturile.

Copilul rămăsese pironit locului, cu ochii pofticioși la rachiu. Când se îndepărta flăcăul, avu parcă o supărare. Dar îi trecu repede și, șterpelind într-o clipire un struț de flori din mâna Margaretei, o zbughi ca săgeata, urmat de blestemele aprige ale fetei care aștepta mereu s-o cheme cineva la joc...

Ion trecu încet părleazul de lângă grajd, întorcând capul spre Ana care nu-l scăpa deloc din ochi și care, peste câteva clipe, îl urmă cu pași grăbiți, roșie ca focul de rușine, închipuindu-și că toată lumea o pândește.

În dosul surii era o livadă mărișoară, presărată cu pomii, tăiată în două de o cărare ce cobora până la Gârla Popii și se oprea chiar în spatele cărciumii lui Avrum. Fânul cosit de curând, adunat în câteva clăițe proptite cu pari, umplea văzduhul cu un miros îmbătător.

Ion merse pe cărare doi-trei pași, apoi coti în stânga și se așeză sub un nuc bâtrân și scorburos, pe o rădăcină încovoiată ca un jilt. Fata sosi tremurând de emoție, dar cu o strălucire bucurioasă în ochi.

– Aici erai? murmură Ana așezându-se fără să se uite la dânsul.

– Că parcă-i mai bine aici, făcu flăcăul încet; apoi